

Sprawozdanie z realizacji Programu na rzecz społeczności romskiej
Nazwa rządowego Programu na rzecz społeczności romskiej w roku 2012:
„Szansa. Edukacja i Integracja Romów”

Realizator Programu:

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku

Liczba osób objętych zadaniem: 19

Zadaniami Programu na rzecz społeczności romskiej objęte zostały 44 rodziny (95 osób, w tym 19 dzieci) korzystające z pomocy społecznej, pozostające od wielu lat w kręgu podopiecznych MOPR.

Głównym problemem rodzin romskich jest bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego wynikająca z bezrobocia będącego efektem braku wykształcenia.

Sytuacja zawodowa dorosłych Romów od lat pozostaje na tym samym poziomie – 98% dorosłych to bezrobotni bez prawa do zasiłku. Miesięczne dochody rodzin romskich nie przekraczają kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, określonego w ustawie o pomocy społecznej. Sytuacja bytowa rodzin romskich jest uzależniona od otrzymanego wsparcia finansowego i rzeczowego z instytucji lub organizacji pomocowych działających na terenie miasta Białegostoku. Przy rozpoznawaniu przez pracowników socjalnych MOPR problemów, z jakimi zmagają się Romowie, rodzice nadal deklarują, iż sytuacja materialna w większości rodzin nie uległa zmianie oraz zbyt małe dochody stanowią jedną z ważniejszych przyczyn zaniedbywania edukacji dzieci romskich.

Zadania Programu kierowane są w te obszary życia Romów, które dzięki udzielonemu wsparciu mogą przynieść efekty w postaci:

- zmiany postaw dorosłych Romów wobec potrzeby edukacji dzieci romskich,
- podniesienia jakości życia rodzin romskich,
- wyjścia poza krąg „analfabetyzmu edukacyjnego” poprzez wskazywanie innych wzorców i wartości mających na celu zachęcanie dzieci romskich do kształcenia się.

Program na rzecz społeczności romskiej w Białymstoku w roku 2012 realizowany był w 1 podstawowym obszarze:

Oświata i wychowanie - 13 888,00 zł (dz. 801, rozdz. 80195, § 4300)

1) zadanie pn. „Moja droga do szkoły” - dofinansowanie dojazdów do szkół dzieciom romskim - 2 688,00 zł

Dofinansowanie dzieciom romskim dojazdów do szkół (podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych) oraz na zajęcia do szkoły językowej „Empik” polegało na zakupieniu biletów kwartalnych i miesięcznych imiennych, ulgowych 7 dzieciom romskim. Zakupione bilety służyły dzieciom zarówno do dojazdów na zajęcia realizowane w ramach programów szkolnych, jak również uczniom, którzy uczyli się języka angielskiego w szkole językowej.

Na podstawie opinii wyrażanych przez rodziców, stwierdza się, iż zadanie jest oceniane jako ważne i potrzebne, bowiem stanowi istotne wsparcie rodzin romskich. Otrzymywane bilety w ramach Programu odciążają znacząco budżet wielu rodzin romskich, które ze względu na niskie dochody nie mają możliwości wygospodarowania środków na zakupienie biletów komunikacji miejskiej swoim dzieciom.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie współpracuje przy realizacji programu ze szkołami i przedszkolem z terenu miasta Białegostoku, Urzędem Miejskim oraz Szkołą Językową „Empik”.

Efekty jakie uzyskano z realizacji tego zadania to:

- zapobiegnięcie skutkom wynikającym z jazdy bez ważnego biletu komunikacji miejskiej,
- ułatwienie dojazdu na zajęcia odbywające się w innej części miasta niż zamieszkanie, np. dojazd na zajęcia do szkoły językowej,
- wzmocnienie motywacji do uczestnictwa w zajęciach szkolnych i pozaszkolnych.

Ze środków przekazanych na realizację tego zadania z Programu na rzecz społeczności romskiej wydano **2 640,56 zł**.

2) zadanie pn. „Języki Świata” - kursy językowe dzieciom romskim - 11 200,00 zł

Z przyznanych środków sfinansowano kursy językowe w szkole językowej „Empik”, gdzie z nauki języka angielskiego skorzystało 3 dzieci romskich. Planowo udział miało wziąć 7 dzieci (2 dzieci wyjechało z rodzicem za granicę, kolejnych dwoje dzieci zrezygnowało z zajęć).

Efekty jakie uzyskano z realizacji tego zadania to:

- poszerzenie horyzontów i możliwości uzyskania lepszego wykształcenia przez dzieci romskie,
- podniesienie umiejętności i kompetencji językowych ponad poziom, który gwarantuje szkolnictwo publiczne,
- doskonalenie kompetencji językowych dzieci romskich,
- uzyskanie lepszych wyników w nauce z języka angielskiego w szkole,
- integracja ze środowiskiem rówieśników poza środowiskiem szkolnym, do którego uczęszczają na co dzień, poszerzenie horyzontów i możliwości uzyskania lepszego wykształcenia przez dzieci romskie.

W programie wzięło udział 3 uczniów (1 dziecko - uczeń szkoły podstawowej, 2 uczniów na poziomie szkoły średniej, przy czym 2 uczniów z grupy kontynuowało naukę na wyższym poziomie nauczania, 1 dziecko rozpoczęło po raz pierwszy naukę w szkole językowej). Realizowany poziom języka angielskiego w szkole językowej jest zbieżny z programem szkolnym poszczególnych uczniów. Zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu po 90 minut, łącznie 120 h w roku szkolnym na 1 ucznia.

Szkoła Językowa EMPiK School współpracuje z MOPR Białystok przy realizacji Programu romskiego od roku 2004. Szkoła położona jest w centrum miasta, posiada wykwalifikowaną kadrę lektorów, dysponuje salami szkoleniowymi wyposażonymi w sprzęt dydaktyczny. Prowadzenie kursu odbywa się metodami aktywnymi, różnorodnymi i atrakcyjnymi pod względem przekazywania treści szkoleniowych. Szkoła zapewnia każdemu uczestnikowi kursu na własność materiały szkoleniowe odpowiadające programowi kursu języka angielskiego.

Sfinansowanie nauki języka angielskiego dzieciom romskim w ramach Programu na rzecz społeczności romskiej stanowi bardzo duże wsparcie oraz w znaczny sposób wpływa na podnoszenie umiejętności i kwalifikacji ponad poziom, który gwarantuje szkolnictwo publiczne.

Znajomość języka angielskiego należy obecnie do ważnych kompetencji młodego pokolenia i jest wykorzystywana w dalszej edukacji, w tym również do zdobywania wiedzy z innych dziedzin i szeroko rozumianego rozwoju.

Trudna sytuacja finansowa rodzin romskich ogranicza całkowicie dostęp do dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, które wymagają czasami wysokich nakładów pieniężnych.

Zadanie, tak jak w latach poprzednich, oceniane jest przez rodziców dzieci uczących się języków jako ważne i potrzebne. Nauka języków obcych poza szkołą, do której uczęszczają dzieci romskie, daje im możliwość poszerzenia horyzontów i uzyskania lepszego wykształcenia.

Na ten cel wydano ze środków przekazanych na realizację Programu **4 209,00 zł**.

3) zadanie pn. „Edukacja - przyszłość dzieci i młodzieży romskiej - zakup wyprawki szkolnej” - 4 500,00 zł (dz. 801, rozdz. 80195, § 4210)

a. Liczba uczniów objętych zadaniem (z określeniem etapów nauczania): 19 dzieci pochodzenia romskiego, w tym:

- Szkoła Podstawowa - 14
- Szkoła Gimnazjalna - 2
- Szkoła Ponadgimnazjalna - 3

b. Założony cel zadania i ocena uzyskanych efektów.

Zakładane efekty Programu:

- zmiana postawy dorosłych Romów wobec potrzeb dotyczących edukacji dzieci romskich,
- podniesienie jakości życia rodzin romskich,
- wyjście poza krąg „analfabetyzmu edukacyjnego”, poprzez wskazanie innych wzorców i wartości mających na celu zachęcenie dzieci romskich do kształcenia się.

Zasadniczym celem Programu była nie tylko doraźna pomoc finansowa (gdyż taką Romowie mogą otrzymać również w ramach ustawy o pomocy społecznej), ale przede wszystkim dążenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin pochodzenia romskiego oraz ich integracji ze środowiskiem na poziomie lokalnym, jak również eliminowanie różnic i doprowadzenie do wyrównania poziomu edukacji dzieci romskich, w stosunku do pozostałych uczniów.

Działania opracowane w Programie mają charakter innowacyjny i są skierowane wyłącznie do społeczności romskiej, przy czym ich celem jest poprawa trudnej sytuacji życiowej.

Efekty jakie uzyskano dzięki pomocy, którą otrzymały dzieci romskie, w postaci zakupienia wyprawki szkolnej, to:

- wzmocnienie potrzeby edukacji dzieci,
- wzmocnienie motywacji do uczestnictwa w zajęciach szkolnych i pozaszkolnych,
- wyrównanie szans dzieci i młodzieży romskiej poprzez zakupienie podręczników i przyborów szkolnych oraz artykułów sportowych,
- podejmowanie edukacji przez dzieci na poziomie gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym,
- zacieśnienie kontaktów rodziców ze szkołą, w szczególności z pedagogiem i nauczycielami oraz z pracownikami socjalnymi.

c. Formy i metody realizacji zadania:

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku po otrzymaniu dotacji, wzorem lat ubiegłych, zwrócił się z pismem do szkół z terenu miasta Białegostoku, do których uczęszczają dzieci romskie, z propozycją współpracy przy realizacji Programu na rzecz społeczności romskiej przewidzianego na rok 2012. W odpowiedzi na ww. pismo dyrektorzy szkół wytypowali pracownika szkoły do współpracy przy realizacji Programu. Zgodnie z zapotrzebowaniami, które określały szkoły, wytypowani pracownicy wspólnie z rodzinami ustalili indywidualne potrzeby dziecka, a następnie w wybranym sklepie, pracownik szkoły złożył zapotrzebowanie na podręczniki, przybory szkolne lub artykuły sportowe. Po dostarczeniu do MOPR faktur (z odroczonym terminem płatności) Urząd Miejski przelał na konta sklepów środki przekazane przez MEN. Po dokonaniu wpłat pracownicy szkół odebrali

podręczniki, przybory szkolne oraz artykuły sportowe i przekazali je, za potwierdzeniem odbioru, rodzicom lub opiekunom dziecka.

Z otrzymanej dotacji w wys. 4 500,00 zł wydano kwotę **4440,49 zł**. Ze środków własnych wydano kwotę w wys. 2 000,00 zł.

d. Uwagi własne i dodatkowe informacje dotyczące rezultatów edukacji uczniów romskich:

Program na rzecz społeczności romskiej MOPR w Białymstoku realizuje od 2004 roku. Tak długi okres wspierania społeczności romskiej pozwala zaobserwować zmiany postaw dorosłych Romów wobec potrzeby edukacji swoich dzieci. Romowie zauważają, iż zdobyte wykształcenie może w przyszłości skutkować lepszym startem dziecka w dorosłe życie, równością szans przejawiającą się w ubieganiu o pracę, a co za tym idzie poprawą jakości życia. Zmiany te dostrzegane są również poprzez uczestnictwo dzieci i młodzieży romskiej w dodatkowych zajęciach edukacyjnych, które realizowane są w ramach Programu, tj. nauce języków obcych. W roku 2012 w kursach językowych (j. angielski) uczestniczyło 3 dzieci romskich.

Wobec powyższego stwierdza się, iż Program po raz kolejny spełnił swoje zadanie, gdyż poprzez zakup przyborów i podręczników szkolnych oraz artykułów sportowych umożliwiono dzieciom i młodzieży romskiej prawidłowe funkcjonowanie w środowisku szkolnym. Jednakże, aby wzmocnić osiągnięte efekty nadal należy wspierać rodziny romskie oraz kontynuować podjęte działania. Zakładana długofalowość Programu przyniosła oczekiwane efekty w postaci podejmowania przez dzieci romskie dalszej nauki w szkołach ponadgimnazjalnych. Do roku 2003 dzieci romskie kończyły edukację zwykle na poziomie podstawowym. Dlatego ponownie został złożony wniosek o dotację na rok 2013 przeznaczoną na zakupienie wyprawki szkolnej dzieciom i młodzieży romskiej.

Zadania realizowane przez MOPR w ramach Programu:

Poza Programem rodziny romskie systematycznie korzystają z pomocy finansowej, rzeczowej oraz objęte są pracą socjalną i mają możliwość skorzystania z poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz rodzinnego w MOPR. Pracownicy Ośrodka wielokrotnie pomagali oraz popierali działania podejmowane przez rodziny romskie, np. w sytuacji ubiegania się o zastępczy lokal mieszkalny.

Romowie otrzymywali wsparcie w postaci zasiłków celowych, okresowych z przeznaczeniem na:

- zakup dzieciom romskim niezbędnego ubrania i obuwia,
- zapewnienie posiłku w postaci obiadu w szkole dzieciom romskim,
- dofinansowanie do zakupu artykułów żywnościowych,
- dofinansowanie do zakupu leków,
- dofinansowanie do zakupu materiałów remontowych i wyposażenia w artykuły gospodarstwa domowego.

Wobec powyższego stwierdza się, iż Program zrealizowano zgodnie z założonymi celami. Stworzył on możliwości będące poza zasięgiem rodzin romskich, przede wszystkim w zakresie nauki języków obcych, zakupu biletów komunikacji miejskiej. Natomiast wyposażenie w podręczniki, przybory szkolne i artykuły sportowe przyczyniło się do wyrównania szans edukacyjnych dzieci romskich.

W celu wzmocnienia osiągniętych efektów Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku ponownie złożył wnioski o przyznanie dotacji na rok 2013, której otrzymanie pozwoli na kontynuację działań w roku bieżącym.